T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016/388
KARAR NO : 2017/511
KARAR TR : 25.9.2017

ÖZET: Davacının işlettiği kahvehanede R.G. adlı kişinin sigortasız çalıştırıldığının tespit edildiğinden ve bu nedenle işyeri açılış bildirgesinin, sigortalı işe giriş bildirgesinin, sigortalı işten ayrılış bildirgesinin ve aylık prim hizmet belgesinin süresinde verilmediğinden bahisle idarece uygulanan idari para cezası ile idari para cezasının tahsili için düzenlenen ödeme emirlerinin iptali istemleriyle açılan ve R.G. isimli kişinin işyerinde çalışıp çalışmadığına ilişkin olarak farklı sonuçlanan mahkeme kararlarından kaynaklanan hüküm uyuşmazlığının; gerek köy muhtarı olan tanık ile davacının, R.G.'nin bu işyerinde çalıştığı yolunda düzenlenen belgeyi ihtirazi kayıtsız imzalamış olmaları, gerekse R.G.'nin beyanı ile talimatla dinlenen tanığın ifadesi birlikte değerlendirildiğinde; R.G.'nin davacıya ait işyerinde çalıştığı, dolayısıyla davalı idare tarafından tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığından; Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 20/01/2015 gün ve E:2014/2398, K:2015/103 sayılı hukuka aykırı bulunan kararının kaldırılmasına; Sakarya İş Mahkemesinin 13/02/2014 gün ve E:2013/256, K:2014/128 sayılı hukuka uygun kararının kabulüne karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi İsteminde Bulunan(Davalı) : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. M. S.
Karsı Taraf (Davacı) : Ş. K.
Vekili : Av. S. Ö.
Adli Yargı Yerinde Dahili Davalı : R. G.

O L A Y : I-a) Davacı Ş.K.'nın vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin, işletmeciliğini yaptığı Meşepınarı Köyü Köy Kahvesini 10.04.2012 günü, dakikalarla ifade edilebilecek kısa bir süreliğine, arkadaşı R.G.'e bıraktığını; bu sırada Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığınca, bu kişinin Kahvede sigortasız çalıştırıldığına ilişkin tutanak tutulduğunu, Jandarma yetkililerince yapılan "sigara içildiğinin ihtarı şeklindeki" yanlış bilgilendirme neticesinde, bahsi geçen tutanağın müvekkiline ve (sigortasız çalıştırıldığı iddia olunan) R.G.'e imzalatıldığını; söz konusu tutanağın suretinin taraflara verilmediğini, müvekkilinin ve R.G.'in bu tutanakta yazanlarla ilgili bilgisi bulunmadığını; görevlilerin, tutanağın taraflarına yanlış bilgilendirme yaparak görevlerini yerine getirmediklerini; sonrasında, davalı Kurum tarafından müvekkiline, R.G.'in sigortasız çalıştırılmış olması nedeniyle aylık prim ve hizmet belgelerini vermesi, işyeri tescil işlemlerini yaptırması amacıyla yazı gönderildiğini; buna cevaben müvekkilinin; kendisine ait kahvehanede hiçbir işçinin çalışmadığını, işyerinde böyle bir işçi çalışmasına gerek olmadığını, işçi çalıştıracak boyutta bir kazancının da bulunmadığını belirterek itiraz dilekçesi verdiğini; aynı şekilde (sigortasız çalıştırıldığı iddia olunan) R.G.'in de itiraz dilekçesi verdiğini; ancak tüm bunlara rağmen, davalı Kurumca, 24/01/2013 tarih ve B.13.2.SGK.4.54.01.12/01.1074303 054 02-58 nolu İdari Para Cezasıişleminin tesis edildiğini, müvekkilin bu işleme yaptığı itirazın, davalı idarece, 01/02/2013 tarih ve B.13.2.SSK.4.54.01.02/2.042.557 no.lu karar ile hiçbir gerekçe göstermeksizin reddedildiğini; dava konusu edilen işlemin fiili duruma aykırı olduğunu, yeterli araştırma yapılmaksızın, salt Jandarma tutanağına dayanılarak yapıldığını, aynı Jandarma tutanağı neticesinde tahakkuk ettirilen prim tahakkukunun iptali ve R.G.'in müvekkiline ait işyerinde çalışmadığının tespiti talepli davalarının Sakarya İş Mahkemesi'nde açılacağını ifade ederek; öncelikle Sakarya İş Mahkemesi'nde açılacak olan davanın işbu dava açısından bekletici mesele yapılmasına; davalı Kurumun 24/01/2013 tarih ve B.13.2.SGK.4.54.01.12/01.1074303 054 02-58 no.lu idari para cezasının iptaline, bu işleme itiraz neticesinde verilen davalı Kurumun 01/02/2013 tarih ve B.13.2.SSK.4.54.01.02/2.042.557 nolured kararının iptaline karar verilmesi istemiyle, SGK Başkanlığı'nı izafeten Akyazı Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne karşı 05.03.2013 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İdare Mahkemesi daha sonra, hasım düzeltme kararıyla, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığını hasım olarak saptamıştır.

I-b) Sakarya 1.İdare Mahkemesi; 26.5.2014 gün ve E:2013/208, K:2014/626 sayı ile, "(...) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 102 maddesinin (a/2) bendinde; "8 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen bildirgenin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır." Hükmüne, 8. maddesinde; "İşverenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıç tarihinden

önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Ancak işveren tarafından sigortalı işe giriş bildirgesi; a)İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün, b)Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında alınarak çalıştırılanlar ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar, c) Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde, Kuruma verilmesi halinde, sigortalılık başlangıcından önce bildirilmiş sayılır. Sigortalılar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, sigortalı olarak çalışmaya başladıklarını Kuruma bildirirler. Ancak, sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmez.." düzenlemesine; 102. maddenin j bendinde ise ; "9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama veya sona ermesine ilişkin bildirimi, süresi içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yine 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prim Belgeleri ve işyeri Kayıtları" başlıklı 86 nci maddesinde, "işverenin bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların; a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını, c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlü oldukları; (...) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgelerin Kurumca re'sen düzenleneceği ve muhteviyatı sigorta primlerinin Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edileceği; işverenin, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebileceği; itirazın, takibi durduracağı; itirazın reddi halinde, işverenin kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabileceği; yetkili mahkemeye başvurulmasının, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmayacağı; Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 inci ve 89 uncu maddelerin prim borcuna ilişkin hükümlerin uygulanacağı; (...) bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılacağı (...) düzenlemesine; anılan Kanun'un "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin (c) bendinde;" 86 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri, Kurumca belirlenen şekilde ve usulde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için; 1) Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında, 2) Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında, 3) Ek belgenin 86 ncı maddenin beşinci fıkrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında, 4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." düzenlemesine; 102 maddesinin (b) bendinde; "11 inci maddesinde belirtilen bildirgeyi, Kurumca belirlenen şekle ve usûle uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Kuruma vermeyenlere; 1) Kamu idareleri ile bilânço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katı tutarında, 2) Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında, 3) Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında, idari para cezası uygulanır' hükmüne, 11.maddesinde ise; "İşyeri, sigortalı sayılanların maddî olan ve olmayan unsurlar ile birlikte işlerini yaptıkları yerlerdir. İşyerinde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçlar da işyerinden sayılır. İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte, Kuruma vermekle yükümlüdür. Şirket kuruluşu aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimleri Kuruma yapılmış sayılır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildirimi en geç on gün içinde Kuruma bildirmek zorundadır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Davacının Sakarya İli, Karapürçek İlçesi, Meşepınarı köyünde köy kahvehanesi işletmeciliği yaptığı, sözkonusu işyerinde R.G. adlı işçinin 10.04.2012 tarihi itibariyle sigortasız çalıştırıldığına dair Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığı'nın 10.04.2012 gün ve 340-12 sayılı yazısı üzerine işyerinde çalıştırılan işçinin işe giriş bildirgesinin, işten Ayrılış bildirgesinin, işyeri bildirgesinin ve Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinin süresi içerisine kuruma verilmediğinden bahisle 11.01.2013 tarih, 690.353 sayılı işlemle toplam 6.293,00.TL.-TL idari para cezası ile tecziyesine karar verildiği, bu işlemin tebliği üzerine davacı tarafından itiraz edildiği, itirazın 01.02.2013 tarih ve 557 sayılı Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Akyazı Sosyal Güvenlik Merkezi kararı ile reddedildiği, bu kararın tebellüğü üzerine 6.293,00 TL idari para cezası ile tecziye edilmesine ilişkin 11.01.2013 tarih, 690.353 sayılı işlemin ve itirazın reddine dair 1.2.2013 tarih ve 557 sayılı Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Akyazı Sosyal Güvenlik Merkezi kararının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan; davacı tarafından Sakarya İş Mahkemesi'nin E: 2013/256 sayılı dosyasına kayden R.G.'in işyerinde çalıştığına dair tespitin iptali istemiyle dava ikame edildiği; anılan Mahkemece 13.02.2014 tarih ve K:2014/128 sayılı kararı ile R.G.'in davacının işyerinde çalıştığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği görülmektedir.

Bu durumda; davacı tarafından, R.G.'in işyerinde çalıştığına dair yapılan tespitin iptali istemiyle Sakarya İş Mahkemesi nezdinde açılan davanın Sakarya İş Mahkemesi'nin 13.02.2014 tarih ve E:2013/256,K: 2014/128 kararı ile R.G.'in davacının işyerinde çalıştığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle reddine karar verilmesi karşısında, denetimin yapıldığı 10.04.2012 tarihi itibariyle davacının, işyerinde R.G. adlı işçinin sigortasız olarak çalıştırıldığının sabit olduğu, sübuta eren mevzuata aykırılıklara istinaden davacının 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre 6.293,00 TL idari para cezası ile tecziye edilmesine ilişkin 11.01.2013 tarih, 690.353 sayılı işlemde ve işleme yapılan itirazın reddine dair 01.02.2013 tarih ve 557 sayılı Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Akyazı Sosyal Güvenlik Merkezi kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın REDDİNE..." karar vermiş; bu karara davacı vekili tarafından;müvekkilinin, işlettiği köy kahvesini kısa süreliğine arkadaşı R.G.'e 10.04.2012 tarihinde bıraktığı sırada Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığı'nca yapılan denetim sonucu söz konusu kişinin sigortasız çalıştırıldığına ilişkin tutanak tutulması üzerine dava konusu idari para cezasının verildiği, yeterli araştırma yapılmadan işlem tesis edildiği öne sürülerek itiraz edilmiştir.

I-c) SAKARYA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ: 20.1.2015 gün ve E:2014/2398, K:2015/103 sayı ile, konuya ilişkin mevzuat hükümlerine ve davanın özetine yer verdikten sonra; "(...) Somut olayda, alınan ifadeler ve dosya münderecatı bilgi ve belgelerin tetkikinden, davacının R.G.'in işyerinde çalıştığı iddiasını reddettiği, yemeğe gitmesinden dolayı geçici olarak emanet ettiğini beyan ettiği, R.G. de ifadesinde bu ifadeyi doğrulayarak, kahvehanede çalışmadığını, davacının dışarı çıkmasından dolayı emaneten 5-10 dakikalığına baktığını söylediği, yine köy halkından olan ve ifadesi alınan E.A.isimli şahsın R.G.'in kahvehanede çalışmadığını söylediği, Köy muhtarı Ş.G.de ifadesinde anılan şahsın kahvehanede çalışmadığını rutin sigara kontrolü üzerine tutulan tutanağı jandarmaya güvenerek okumadan imzaladığını beyan ettikleri, sadece E.K.isimli kişinin R.G.'in kahvehanede çalıştığını söylediği görülmüştür.

Ceza yaptırımlarında, iddia edilen eylemin şüpheye mahal bırakmaksızın yeterli veri ve donelerle kesin olarak ortaya konulmasının zorunlu olduğu, aksi durumda ortada şüpheli bir durum varsa ceza tayinine gidilemeyeceği bilinen temel bir ceza yaptırımı ilkesidir. Bu çerçeveden olaya bakıldığında, işçi ve işveren olduğu iddia edilen kişilerin bu durumu reddettiği, birisi köy muhtarı olan diğer iki tanığın da bu durumu doğruladığı ve anılan şahsın köy kahvehanesinde çalışmadığını beyan ettikleri bir vakıayı, sadece bir tanığın ifadesi gereği doğru kabul etmenin hukuki bir geçerliliğinin bulunmadığı, ortada var olan şüpheli durumun aydınlatılmasının davalı idarenin yetki ve sorumluluğunda olduğu, bu durumda, yeterli araştırma, tanık ifadesi ve somut bilgi ve belge olmaksızın davacının işçi çalıştırdığı halde bildirgelerini süresi içinde davalı kuruma vermediğinden bahisle toplam 6.293,00.TL.-TL idari para cezası ile tecziyesine ilişkin davaya konu işlemlerde ve davanın reddine ilişkin itiraza konu mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamıştır.

Öte yandan, davacı tarafından, R.G.'in işyerinde çalıştığına dair yapılan tespitin iptali istemiyle açılan davanın, Sakarya İş Mahkemesi'nin 13.02.2014 tarih ve E:2013/256, K: 2014/128 kararı ile reddine karar verilmiş ise de, söz konusu kararın temyiz edildiği ve henüz kesinleşmediği görüldüğünden, hükme esas alınması gerekliliğinden söz etmeye olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davacı taraf itirazının KABULUNE, Sakarya 1. İdare Mahkemesi'nin 26/05/2014 gün ve E:2013/208, K:2014/626 sayılı itiraza konu kararın BOZULMASINA, dava konusu işlemin İPTALİNE..." karar vermiş; davalı idarenin karar düzeltme istemi Sakarya Bölge İdare Mahkemesince, 2.7.2015 gün ve E:2015/1491, K:2015/2221 sayı ile reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

II-a)Davacı Ş.K.'nın vekili, dava dilekçesinde; idari yargı yerinde açtığı davaya ilişkin somut olayı aynen anlattıktan sonra; davalı kurumca müvekkiline, R.G.'in sigortasız çalıştırılmış olması nedeniyle aylık pim ve hizmet belgelerini vermesi, işyeri tescil işlemlerini yaptırması amacıyla yazı gönderildiğini, ancak müvekkilinin; kendisine ait kahvehanede hiçbir işçinin çalışmadığı, zaten işyerinde böyle bir işçi çalışmasına gerek olmadığı ve ayrıca işçi çalıştıracak boyutta bir kazancın da bulunmadığını belirterek yazıya itiraz ettiğini; aynı şekilde, sigortasız çalıştırıldığı iddia olunan R.G.'in de itiraz dilekçesi verdiğini, ancak tüm bunlara rağmen davalı kurumca, dava konusu ettikleri 11/01/2013 tarih ve B.13.2.sgk.4.54.01.12/01-693.618 nolu işlemin tesis edildiğini; bu işlemle, davalı İdarenin re'sen işyeri tescili yaparak R.G. isimli işçinin işe giriş bildirgesini düzenlediğini, müvekkiline prim borcu tahakkuk ettirdiğini; kurum işleminin fiili duruma aykırı olduğunu, yeterli araştırma yapılmaksızın, salt Jandarma tutanağına dayanıldığını; sigortalı çalışmanın tespiti davalarına kıyasen yorumlama yoluyla "sigortalı çalışmamanın tespiti" davalarının da kamu düzeninden olacağını, yargılamada ispat açısından bordro tanığı, bordro tanığı bulunmaması halinde komşu işyeri tanığının dinlenilmesi gerekeceğini, buna göre bir köy kahvesi olan davacı işverene ait işyerine komşu işyerlerinin, Köy Muhtarlığı, Köy İmamı, Köy Bakkalı yanında, dinlenecek olan tanıkların ifadeleri ve özellikle sigortalı çalıştığı iddia olunan R.G.'in ifadeleri ile maddi gerçeğin açığa çıkabileceğini ifade ederek; R.G. isimli kişinin çalışmadığının tespitine; davalı kurumun 11/01/2013 tarih ve B.13.2.sgk.4.54.01.12/01-693.618 no.lu (kurumca re'sen R.G. ile ilgili yapılmış olan) işyeri tescil, işe giriş tescil işlemlerinin ve yine aynı tarih ve sayılı prim tahakkuk işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle SGK Başkanlığı'na izafeten Akyazı Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne karşı05/03/2013 tarihinde(idari yargı yerinde açılan davayla aynı tarihte) adli yargı yerinde dava açmıştır.

Dava dosyası Sakarya İş Mahkemesinin E:2013/256 sayılı esasına kaydedilmiştir.

Sakarya İş Mahkemesi, 22.4.2013 gün ve E:2013/256 sayılı tensip tutanağı ile, davanın niteliği gereği R.G.'in de davaya dahil edilmesi konusunda işlem yapması için davacı tarafa süre verilmesine karar vermiştir.

II-b) Davacı Ş.K.'nın vekili 11.12.2013 tarihli dava dilekçesiyle;müvekkilinin işlettiği kahvehanede sigortasız işçi çalıştırdığı gerekçesiyle davalı Kurumun müvekkili aleyhine düzenlediği 2013/026613, 026614, 026615 ve 026616 no.lu ödeme emirlerinin iptaline, Kuruma borçlu olmadığının tespitine karar verilmesi istemiyle aynı İdareye karşı 12.12.2013 tarihinde adli yargı yerinde bir dava daha açmış, dava dosyası Sakarya İş Mahkemesinin E:2013/1350 sayılı esasına kaydedilmiştir

Sakarya İş Mahkemesi;3.2.2014 gün ve E:2013/1350, K:2014/107 sayı ile, Mahkemelerinin E:2013/256 no.lu dosyası incelendiğinde taraflarının bu dosyayla aynı olduğu ve R.G. isimli kişinin müvekkiline ait işyerinde çalışmadığının tespiti davası olduğunun görüldüğü, Mahkemelerinin bu dosyası ile E:2013/256 nolu dosyası arasında hukuki ve fiili irtibat bulunduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle; bu dosyanın HMK.nun 166. ve devamı maddeleri gereğince Mahkemelerinin E:2013/256 sayılı dosyası ilebirleştirilmesine, dosya esasının bu şekilde kapatılmasına karar vermiştir.

II-c)SAKARYA İS MAHKEMESİ: 13.2.2014 gün ve E:2013/256, K:2014/128 sayı ile, dava dilekçesini özetledikten sonra; "Davalı Kurum vekili cevap dilekçesinde özetle, Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından yapılan işlem sırasında R.G. isimli kişinin sigortasız çalıştırıldığının tespit edildiğini, davacının işyerini bu kişiye bir kaç dakikalığına bıraktığı yönündeki iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu belirterek, davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Dava, aynı zamanda Kurum tarafından sigortalı olarak gösterilen R.G. isimli kişinin hukuki durumunu da etkileyeceğinden davacı tarafa bu kişiyi davaya dahil etmesi için süre verilmiş, adı geçen davaya dahil edilmiş, 09/07/2013 tarihli oturumda kendisinin işyeri sahibi Ş.K.'yı

ziyarete gittiğini, Şakir'in daha sonra yemeğe gittiğini, o sırada oraya gelen askerlere Ş.K. eve yemeğe gittiği için kahveye bir beş dakika baktığım söylediğini belirtmiş, orada çalışmadığını beyan etmiştir.

Dava, R.G. isimli kişinin gerçekte sigortalı olarak davacıya ait işyerinde çalışmadığı iddiasıyla açılmış, aynı zamanda bu sigortasız çalıştırma olayıyla ilgili Kurum tarafından yapılan borçlandırma işlemlerinin iptali istenmiştir.

Davacı tanıkları Ş.G.ve E.A., R.G. isimli kişinin davacıya ait işyerinde çalışmadığını söylemişlerdir. Ancak o tarihte, o bölgede görevli olduğu anlaşılan E.K.isimli kişi Meşe Pınar Köyü kahvehanesinde R.G. isimli kişinin çalıştığını bildiğini söylemiştir. Esasen 11/11/2013 tarihli tutanak ve ekindeki belgelerde de R.G. isimli kişinin bu işyerinde çalıştığının tespit edildiği görülmüştür. Her ne kadar köy muhtarı olan Ş.G.isimli kişi askerlere güvenip okumadan bu belgeyi imzaladığını belirtmiş ise de, resmi bir görevi olan köy muhtarının göreviyle ilgili olarak böyle bir belgeyi okumadan imzalayamayacağı sonucuna varılmıştır. Köy muhtarı olan tanığın, dahili davalının bu işyerinde çalıştığına ilişkin düzenlenmiş olan belgeyi imzalamış olması, dahili davalının beyanı, talimatla dinlenen tanığın beyanıyla birlikte değerlendirildiğinde dahili davalı R.G.'in davacıya ait işyerinde çalıştığı sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla Kurum tarafından yapılan işlem doğrudur. Birleştirilen dosyaya konu edilen bu olayla ilgili prim borçları için ödeme emri gönderilmesi de hukuka uygundur. Belirtilen nedenle davanın ve birleştirilen dosyadaki davanın reddine karar verilmiş, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Davanın REDDİNE..." karar vermiştemyiz edilmesi üzerine Yargıtay 21.Hukuk Dairesince 29.6.2015 gün ve E:2014/20196, K:2015/14928 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

III-UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekili kurum tarafından Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde 1074303.054 sicil sayılı işyeri sicil numarası ile işlem gören davacıya ait işyerinde, Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından yapılan denetim sonucunda R.G. isimli sigortalının çalıştırıldığının tespit edilmesi üzerine; işyeri açılış bildirgesinin, sigortalı işe giriş bildirgesinin, sigortalı işten ayrılış bildirgesinin ve aylık prim hizmet belgesinin süresinde verilmemesi nedeniyle 11.10.2013 tarih, 690353 sayılı işlem ile 6.293,00-TL İdari Para Cezası uygulandığını; davacı tarafından İdari Para Cezasının iptali için açılan davanın Sakarya 1.İdare Mahkemesinin 2013/208E.- 2014/626K. Sayılı kararı ile reddedildiğini; davacı tarafından, Sakarya 1.İdare Mahkemesinin 2013/208E.- 2014/626K. Sayılı kararına karşı Sakarya Bölge İdare Mahkemesinde yapılan itiraz üzerine, Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin, 20.01.2015 tarih, 2014/2398E., 2015/103K. Sayılı kararı ile, davacının itirazının kabulüne, Sakarya 1.İdare Mahkemesinin 2013/208E.-2014/626K. Sayılı kararının bozulmasına, dava konusu işlemin iptaline karar verdiğini; Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin kararının düzeltilmesi ve Sakarya 1.İdare Mahkemesinin kararının Onanmasına dair Karar Düzeltme İstemlerinin Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 02.07.2015 tarih, 2015/1491 E., 2015/2212K.sayılı kararı ile reddedildiğini ve davacı tarafından İdari Para Cezasının iptali için açılan davada verilen kararın kesinleştiğini; davacı tarafından işyerinde R.G.'in sigortalı olarak çalışmadığına dair Sakarya l.İş Mahkemesinde 2013/256E. Sayılı davanın açıldığını; yine davacı tarafından İdari Para Cezasının tahsili için davacıya 6183 sayılı yasaya göre gönderilen ödeme emirlerinin iptali için Sakarya l.İş Mahkemesinin 2013/1350E. Sayılı dosyasında dava açıldığını ve bu davanın Sakarya l.İş Mahkemesinin 2013/256E. Sayılı dosyası ile birleştirildiğini; Sakarya l.İş Mahkemesi tarafından 2013/256E. Sayılı dosyada yapılan yargılama sonucunda; Mahkemenin 13.02.2014 tarih, 2014/128K.sayılı kararı ile asıl davanın ve birleşen 2013/1350E. Sayılı dosyada açılan davanın reddine karar verildiğini; Sakarya l.İş Mahkemesinin 2013/256E.-2014/128K. Sayılı kararının Yargıtay 21.Hukuk Dairesinin 29.06.2015 tarih, 2014/20196E-2015/14928K. Sayılı ilamı ile Onanarak kesinleştiğini;İdari Yargıda, İdari para cezasının iptaline dair kesinleşmiş hüküm ile Adli Yargıda İdari Para Cezasının tahsili için düzenlenen ödeme emirlerinin iptali isteminin reddine ve R.G.'in işyerinde sigortalı olarak çalışmadığının tespiti isteminin reddine dair kesinleşmiş hüküm arasında çelişki oluştuğunu ve bu çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin imkânsız hale geldiğini; zira idari para cezasının iptaline dair karar gereği Kurum tarafından idari para cezası işleminin iptalinin gerektiğini, ancak İdari Para Cezasının tahsili için 6183 sayılı yasaya göre başlatılan takipte gönderilen ödeme emirlerinin iptali için davacı tarafından açılan dava reddedildiğinden Kurum tarafından da takibe devam edilmesinin gerektiğini; öte yandan Kurum tarafından İdari Para cezalarının, işyerinde sigortalı olarak R.G.'in çalışmasına rağmen, işyeri açılış bildirgesinin, sigortalı işe giriş bildirgesinin, sigortalı işten ayrılık bildirgesinin ve aylık prim hizmet belgesinin süresinde verilmemesi nedeniyle uygulanmış olduğunu, davacı tarafından R.G.'in işyerinde sigortalı olarak çalışmadığına dair adli yargıda açılan davanın reddedildiğini ve kararın kesinleştiğini; kesinleşmiş mahkeme kararı ile müvekkili idare tarafından uygulanan idari para cezasının yerinde olduğunun tespit edildiğini; mevcut durumda adli ve idari yargıda verilen çelişik hükümler nedeniyle sigortalı işyerinde çalıştığına dair Kurum işlemi geçerliliğinin korurken, sigortalı çalıştırmaktan kaynaklanan yükümlülükleri yerine getirmemekten dolayı uygulanan idari para cezasının iptal edilmesinin gerektiğini, dahası ödeme emirlerinin iptali için açılan dava reddedildiğinden, Kurum tarafından İdari Para Cezasının tahsili için başlatılan takibe devam etmek gibi bir durumun ortaya çıktığını ifade ederek; Sakarya l.İş Mahkemesinin E:2013/256, K2014/128 sayılı kararı ile Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin E:2014/2398, K:2015/103 sayılı Kararı arasındaki hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle, Sakarya 1.İdare Mahkemesi vasıtasıyla Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI:Hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararlar ve dava dosyaları ayrıntılı olarak irdelenip özetlendikten sonra; "USULE İLİŞKİN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, "1 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a)Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b)Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak kesinleşmiş kararlar bulunduğu; her iki kararda da davanın esasının hükme bağlandığı anlaşılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığına konu Sakarya Bölge İdare Mahkemesi kararında, R.G. isimli şahsın işyerinde çalıştırıldığına ilişkin davalı idarenin yeterli nitelikte somut ve net bir tespit yapamadığını ve bu nedenle idari para cezası uygulamasına ilişkin kararının yasal dayanaktan yoksun olduğuna karar verilerek işlem iptal edilmiş, Sakarya İş Mahkemesi ise, yine aynı belge ve bilgilere dayanılarak R.G.'in davacıya ait işyerinde çalıştığı sonucuna varmış, dolayısıyla davacı hakkında tahakkuk ettirilen ek prim borcunun ve bu olayla ilgili prim borçları için gönderilen ödeme emirlerinin de hukuka uygun olduğuna karar vermiştir. Görüldüğü üzere, her iki mahkemenin netice itibari ile vardığı nokta birbirinden farklıdır. Sakarya Bölge İdare Mahkemesi kararıyla, davaya konu işyerinde çalıştırılıp Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na bildirilmeyen işçi olduğunun açıkça ispatlanmadığı gerekçesiyle idari para cezasının iptal edilmesine karşın, İş Mahkemesi kararıyla ise işyerinde çalışmasına rağmen Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na bildirilmeyen ve bu nedenle prim de ödenmeyen işçi olduğunun ortaya konulduğu anlaşılmakla, Bölge İdare Mahkemesi ile İş Mahkemesi kararlan arasında oluşan çelişki nedeni ile davacı yönünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü gerekmektedir.

HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ ESASININ İNCELENMESİ:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 102 maddesinin (a/2) bendinde; "8 inci maddenin birinci fikrasında belirtilen bildirgenin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır." hükmüne; 8. maddesinde; "İşverenler, 4 üncü maddenin birinci fikrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri, 7 nci maddenin birinci fikrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıç tarihinden önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Ancak işveren tarafından sigortalı işe giriş bildirgesi; a) İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün, b) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında alınarak çalıştırılanlar ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar, c) Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde, Kuruma verilmesi halinde, sigortalılık başlangıcından önce bildirilmiş sayılır. Sigortalılar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, sigortalı olarak çalışmaya başladıklarını Kuruma bildirirler. Ancak, sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmez." düzenlemesine, 102. maddenin (j) bendinde ise ; "9 uncu maddesinin birinci fikrasının (a) bendine göre sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama veya sona ermesine ilişkin bildirimi, süresi içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yine 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 nci maddesinde, "işverenin bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların; a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını, c) Prim ödeme gün sayılan ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fikrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlü oldukları; (...) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgelerin Kurumca re'sen düzenleneceği ve muhteviyatı sigorta primlerinin Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edileceği; işverenin, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebileceği; itirazın, takibi durduracağı; itirazın reddi halinde, işverenin kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabileceği; yetkili mahkemeye başvurulmasının, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmayacağı; Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 inci ve 89 uncu maddelerin prim borcuna ilişkin hükümlerin uygulanacağı; (...) bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılacağı (...) düzenlemesine; anılan Kanun'un "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin (c) bendinde;" 86 nci maddesinin birinci fikrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri, Kurumca belirlenen şekilde ve usulde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için; 1) Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında, 2) Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında, 3) Ek belgenin 86 nci maddenin beşinci fikrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında, 4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." düzenlemesine; 102 maddesinin (b) bendinde; "11 inci maddesinde belirtilen bildirgeyi, Kurumca belirlenen şekle ve usûle uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Kuruma vermeyenlere; 1) Kamu idareleri ile bilânço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari

ücretin üç katı tutarında, 2) Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında, 3) Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında, idari para cezası uygulanır" hükmüne, 11. maddesinde ise; "İşyeri, sigortalı sayılanların maddî olan ve olmayan unsurlar ile birlikte işlerini yaptıkları yerlerdir. İşyerinde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçlar da işyerinden sayılır. İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte, Kuruma vermekle yükümlüdür. Şirket kuruluşu aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimleri Kuruma yapılmış sayılır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildirimi en geç on gün içinde Kuruma bildirmek zorundadır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Diğer yandan 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 6. maddesinde de, şehir, kasaba ve köy sınırları içindeki; bu Kanunun ikinci maddesinde sayılanlar dışında kalan her çeşit ticaret ve sanat amacı güden iş yerlerinde çalışanlar ve buralarda her türlü barındırmalar için iş yerlerinin sorumlu işleticisi tarafından örneğine uygun kimlik belgesi doldurularak üç gün içinde genel kolluk örgütüne verilmesinin zorunlu olduğu, konutun değiştirilmesi veya (b) ve (c) bentlerinde sayılan konut, iş yeri ve yurtlarda çalışmakta veya barınmakta olanların ayrılmaları halinde de, yukarıdaki şekil ve süre içinde bildirim belgesinin gerekli olduğu, kimlik bildirimlerinin, mahalli kolluk örgütüne verilmeden evvel mahalle veya köy muhtarına onaylatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; davacının Sakarya İli, Karapürçek İlçesi, Meşepınarı köyünde köy kahvehanesi işletmeciliği yaptığı, sözkonusu işyerinde R.G. adlı işçinin 10.04.2012 tarihi itibariyle sigortasız çalıştırıldığına dair Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığı'nın 10.04.2012 gün ve 340-12 sayılı yazısı üzerine işyerinde çalıştırılan işçinin işe giriş bildirgesinin, işten ayrılış bildirgesinin, işyeri bildirgesinin ve Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinin süresi içerisine kuruma verilmediğinden bahisle 11.01.2013 tarih, 690.353 sayılı işlemle toplam 6.293,00.TL idari para cezası ile tecziyesine karar verildiği, bu işlemin tebliği üzerine davacı tarafından itiraz edildiği, itirazın 01.02.2013 tarih ve 557 sayılı Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Akyazı Sosyal Güvenlik Merkezi karan ile reddedilmesi üzerine, söz konusu işlemlerin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Somut olayda, alınan ifadeler ve dosyada yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesinden, gerek R.G., gerekse davacının ifadelerinde "R.G.'in" işyerinde çalışmadığını, yine köy halkından olan E.A.ile Köy muhtarı Ş.G.'ün de ifadesinde anılan şahsın kahvehanede çalışmadığını, rutin sigara kontrolü nedeniyle düzenlenen tutanağı jandarmaya güvenerek okumadan imzaladığını beyan etmişler ise de, denetim tarihinde tutanağı düzenleyen Jandarma Çavuş ErmanKurd isimli kişinin R.G.'in kahvehanede çalıştığını beyan ettiği, 11.11.2013 tarihli tutanak eki 4.3.2012 tarihli çalışanlara ait bildirme belgesi Form 2 nin çalışan kısmında, çay satış elemanı olarak R.G.'in isminin, işyeri sahibi olarak da davacının isminin yer aldığı ve bu belgenin Muhtar Ş.G.ile davacı tarafından imzalandığı görülmüştür.

Bu durumda, her ne kadar köy muhtarı olan Ş.G.isimli kişi askerlere güvenip R.G.'in davacıya ait işyerinde çalıştığının tespitine ilişkin belgeyi okumadan imzaladığını belirtmiş ise de, resmi görevi bulunan köy muhtarının görevi gereği imzalaması gereken bir belgeyi okumadan imzalamayacağı sonucuna varılmış olup; gerek köy muhtarı olan tanığın ve davacının, R.G. isimli şahsın (Çalışanlara ait bildirme belgesi Form 2) bu işyerinde çalıştığı yolunda düzenlenen belgeyi ihtirazı kayıtsız imzalamış olmaları, gerekse R.G.'in beyanı ile talimatla dinlenen tanığın ifadesi birlikte değerlendirildiğinde, R.G. isimli şahsın davacıya ait işyerinde çalıştığı sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla davalı idare tarafından tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

SONUÇ:

1-Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 20.1.2015 tarih ve E:2014/2398, K:2015/103 sayılı kararı ile Sakarya İş Mahkemesinin 13.2.2014 tarih ve E:2013/256, K:2014 /128 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2-Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 20.1.2015 tarih ve E:2014/2398, K:2015/103 sayılı kararının kaldırılmasına;

3-Sakarya İş Mahkemesinin 13.2.2014 tarih ve E:2013/256, K:2014/128 sayılı kararının kabulüne;

Bu suretle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesinin uygun olacağı …" yolunda düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: Hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararların özetine yer verdikten sonra; "MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2592 sayılı Kanun ile değişik 24. maddesinin birinci fikrasında, "7 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a- Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b- Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c- Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d- Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e- Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş; taraflarından en az birinin aynı olduğu kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve yasa yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığına konu Sakarya Bölge İdare Mahkemesi kararında, davaya konu işyerinde çalıştırılıp Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına bildirilmeyen işçi olduğunun açıkça ispatlanmadığı gerekçesiyle idari para cezasının iptal edilmesine karşın, İş Mahkemesi kararında ise işyerinde çalışmasına rağmen Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına bildirilmeyen ve bu nedenle prim de ödenmeyen işçi olduğunun ortaya konulduğu anlaşılmakla, Bölge İdare Mahkemesi ile İş Mahkemesi kararları arasında oluşan çelişki nedeni ile davacı yönünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu kabul edilmelidir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 102/l.a-2 maddesinde; "8 inci maddenin birinci fikrasında belirtilen bildirgenin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden ya da diğer

kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır." hükmüne; 8. maddesinde; "işverenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıç tarihinden önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Ancak işveren tarafından sigortalı işe giriş bildirgesi; a) İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün, b) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında alınarak çalıştırılanlar ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar, c) Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde, Kuruma verilmesi halinde, sigortalılık başlangıcından önce bildirilmiş sayılır. Sigortalılar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, sigortalı olarak çalışmaya başladıklarını Kuruma bildirirler. Ancak, sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmez." düzenlemesine, 102/1.j maddesinde ise; "9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama veya sona ermesine ilişkin bildirimi, süresi içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yine aynı Kanunun, 6728 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce, uyuşmazlığa konu eylemin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86. maddesinde, işverenin bir ay içinde 4. ve 5. maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların; ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, 80. maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını, prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4/1.c maddesi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlü oldukları; Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgelerin Kurumca re'sen düzenleneceği ve muhteviyatı sigorta primlerinin Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edileceği; işverenin, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebileceği; itirazın, takibi durduracağı; itirazın reddi halinde, işverenin kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabileceği; yetkili mahkemeye başvurulmasının, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmayacağı; Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 ve 89. maddelerin prim borcuna ilişkin hükümlerinin uygulanacağı; bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102. maddeye göre işlem yapılacağı belirtilmiş, Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102/1.c maddesinde; "86 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri, Kurumca belirlenen şekilde ve usulde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için; 1) Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında, 2) Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında, 3) Ek belgenin 86 nci maddenin beşinci fıkrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında, 4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." düzenlemesine; 102/1.b maddesinde; "11 inci maddesinde belirtilen bildirgeyi, Kurumca belirlenen şekle ve usûle uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Kuruma vermeyenlere; 1) Kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katı tutarında, 2) Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında, 3) Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında, idari para cezası uygulanır" hükmüne, 11. maddesinde ise; "İşyeri, sigortalı sayılanların maddî olan ve olmayan unsurlar ile birlikte işlerini yaptıkları yerlerdir. / İşyerinde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçlar da işyerinden sayılır. / İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte, Kuruma vermekle yükümlüdür. Şirket kuruluşu aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimleri Kuruma yapılmış sayılır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildirimi en geç on gün içinde Kuruma bildirmek zorundadır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Diğer yandan 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 6. maddesinde de, şehir, kasaba ve köy sınırları içindeki; bu Kanunun ikinci maddesinde sayılanlar dışında kalan her çeşit ticaret ve sanat amacı güden iş yerlerinde çalışanlar ve buralarda her türlü barındırmalar için iş yerlerinin sorumlu işleticisi tarafından örneğine uygun kimlik belgesi doldurularak üç gün içinde genel kolluk örgütüne verilmesinin zorunlu olduğu, konutun değiştirilmesi veya (b) ve (c) bentlerinde sayılan konut, iş yeri ve yurtlarda çalışmakta veya barınmakta olanların ayrılmaları halinde de, yukarıdaki şekil ve süre içinde bildirim belgesinin gerekli olduğu, kimlik bildirimlerinin, mahalli kolluk örgütüne verilmeden evvel mahalle veya köy muhtarına onaylatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; davacının Sakarya İli, Karapürçek İlçesi, Meşepınarı Köyünde köy kahvehanesi işletmeciliği yaptığı, sözkonusu işyerinde R.G. adlı işçinin 10/04/2012 tarihi itibariyle sigortasız çalıştırıldığına dair Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığının

10/04/2012 gün ve 340-12 sayılı yazısı üzerine işyerinde çalıştırılan işçinin işe giriş/işten ayrılış bildirgesinin, işyeri bildirgesinin ve Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinin süresi içerisine kuruma verilmediğinden bahisle 11/01/2013 tarih, 690.353 sayılı işlemle toplam 6.293,00.TL idari para cezası ile tecziyesine karar verildiği, bu işleme davacı tarafından yapılan itirazın 01/02/2013 tarih ve 557 sayılı Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Akyazı Sosyal Güvenlik Merkezi kararı ile reddedilmesi üzerine, söz konusu işlemlerin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Somut olayda, alınan ifadeler ve dosyada yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesinden, R.G., davacı, E.A.ve Ş.G.isimli kişiler ifadelerinde R.G.'in davacının işlettiği kahvehanede çalışmadığını beyan etmişler ise de, denetim tarihinde düzenlenen tutanak altında imzası bulunan Jandarma Çavuş ErmanKurd isimli kişinin R.G.'in kahvehanede çalıştığını beyan ettiği, 11/11/2013 tarihli tutanak eki olan 04/03/2012 tarihli çalışanlara ait bildirme belgesi Form 2'nin çalışan kısmında, çay satış elemanı olarak R.G.'in isminin, işyeri sahibi olarak da davacının isminin yer aldığı ve bu belgenin Köy muhtarı Ş.G.ile davacı tarafından imzalandığı görülmüştür. Bu durumda, her ne kadar Ş.G.askerlere güvenip R.G.'in davacıya ait işyerinde çalıştığının tespitine ilişkin belgeyi okumadan imzaladığını beyan etmiş ise de, resmi görevi bulunan köy muhtarının görevi gereği imzalaması gereken bir belgeyi okumadan imzalamayacağı sonucuna varılmış olup; gerek köy muhtarı olan tanığın ve davacının, R.G.'in bu işyerinde çalıştığı yolunda düzenlenen belgeyi ihtirazı kayıtsız imzalamış olmaları, gerekse R.G.'in beyanı ile talimatla dinlenen tanığın ifadesi birlikte değerlendirildiğinde, R.G. isimli şahsın davacıya ait işyerinde çalıştığı sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla davalı idare tarafından tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

SONUÇ:

1-Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 20/01/2015 tarih ve E.2014/2398, K.2015/103 sayılı karan ile Sakarya İş Mahkemesinin 13/02/2014 tarih ve E.2013/256, K.2014/128 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulüne,

2-Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 20/01/2015 tarih ve E.2014/2398, K.2015/103 sayılı kararının kaldırılmasına; Sakarya İş Mahkemesinin 13/02/2014 tarih ve E.2013/256, K.2014/128 sayılı kararının benimsenmesine,

Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu ..." yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 25.9.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 10.4.2017 tarihinde yapılan toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıkların kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde (Değişik birinci fikra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, kararlarda da işin esasının hükme bağlandığı ve davaların taraflarının aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmaması ile kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının incelenmesi:

Hüküm uyuşmazlığına konu edilen ve İdare Mahkemesince reddedilen davanın itirazen incelenmesi ve itirazın kabul edilerek kararın bozulmasıyla sonuçlanan Sakarya Bölge İdare Mahkemesi kararında; R.G. isimli şahsın, davacının işyerinde çalıştırıldığına ilişkin davalı idarenin yeterli nitelikte somut ve net bir tespit yapamadığı, bu nedenle idari para cezası uygulanmasına ilişkin kararın yasal dayanaktan yoksun olduğuna karar verilerek işlemin iptal edildiği; Sakarya İş Mahkemesinde ise, yine aynı belge ve bilgilere dayanılarak, R.G.'in davacıya ait işyerinde çalıştığı sonucuna varılarak, davacı hakkında tahakkuk ettirilen ek prim borcunun ve bu olayla ilgili prim borçları için gönderilen ödeme emirlerinin de hukuka uygun olduğuna karar verildiği; dolayısıyla davaların konu ve sebeplerinin aynı olduğu görülmektedir.

Buna göre, her iki mahkemenin vardığı sonuçların birbirinden farklı olduğu; Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin kararıyla, davaya konu işyerinde çalıştırılıp Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na bildirilmeyen işçi olduğunun açıkça ispatlanmadığı gerekçesiyle idari para cezası iptal edilmesine karşın; İş Mahkemesinin kararıyla, işyerinde çalışmasına rağmen Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na bildirilmeyen ve bu nedenle prim de ödenmeyen işçi olduğunun ortaya konulduğu görüldüğünden; Bölge İdare Mahkemesi ile İş Mahkemesi kararları arasında oluşan çelişki nedeni ile bir hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği açıktır.

Belirtilen nedenlerle,

1- Sakarya Bölge İdare Mahkemesi ile Sakarya İ.İş Mahkemesi kararları arasında, 2247 sayılı Yasanın 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğu,

2- 2247 sayılı Yasanın 25. maddesi hükümleri uyarınca

a) İdari Yargılama Usulü Yasası gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde yanıt verilmek üzere davacı Ş.K.'ya bildirilmesi, davacı tarafından verilen yanıtın karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanması,

b) Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek günde işin esasının görüşülmesi gerektiğine OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLMİŞTİR.

Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe karşı tarafa (davacı Ş.K.'nın vekiline ve Adli Yargı Yerinde Dahili Davalı R.G.'e) tebliğ edilmiş; davacı vekili tarafından yasal süresi içerisinde verilen cevap dilekçesinde, hüküm uyuşmazlığının

giderilerek, R.G. isimli kişinin müvekkiline ait işyerinde çalışmadığının kabulüne ve bu nedenle oluşan prim tahakkukunun, idari para cezasının ve tüm ferilerinin iptaline karar verilmesi talep edilmiştir.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Yasa ve Yönetmelik kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in hazırladığı rapor okunup incelendikten ve ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın yazılı düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Hüküm uyuşmazlığına konu olan davalar, davacının işlettiği kahvehanede R.G. adlı kişinin sigortasız çalıştırıldığının tespit edildiğinden ve bu nedenle işyeri açılış bildirgesinin, sigortalı işe giriş bildirgesinin, sigortalı işten ayrılış bildirgesinin ve aylık prim hizmet belgesinin süresinde verilmediğinden bahisle idarece uygulanan idari para cezası ile idari para cezasının tahsili için gönderilen ödeme emirlerinin iptali istemleriyle açılmış olup; uyuşmazlık, R.G. isimli kişinin işyerinde çalışıp çalışmadığına ilişkin olarak farklı sonuçlanan mahkeme kararlarından kaynaklanmaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun, "Sigortalı bildirimi ve tescili" başlıklı 8.maddesinde;" (Değişik birinci fıkra: 17/4/2008-5754/6 md.) İşverenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıç tarihinden önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Ancak işveren tarafından sigortalı işe giriş bildirgesi;

a) İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün,

b) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında alınarak çalıştırılanlar ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar,

c) Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde,

Kuruma verilmesi halinde, sigortalılık başlangıcından önce bildirilmiş sayılır.

Sigortalılar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, sigortalı olarak çalışmaya başladıklarını Kuruma bildirirler. Ancak, sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmez.

(Değişik üçüncü fıkra: 17/4/2008-5754/6 md.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde bulunanlar hariç olmak üzere diğer alt bentleri kapsamında sigortalı sayılan kişilerden köy ve mahalle muhtarları için seçildiklerine ilişkin mazbatalarını ilgili seçim kurulundan aldıkları tarihten, sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin başladığı tarihten başlayan sigortalılar için vergi mükellefiyeti işleminin tesis tarihinden itibaren iki ayı geçmemek üzere ilgili vergi dairesince vergi mükellefinin işe başlama işlemlerinin tekemmül ettirildiği tarihten ve diğerleri için 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıcından; (4) numaralı alt bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için ise kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıt tarihinden itibaren kendi mevzuatına göre kayıt veya tescili yapan ilgili kurum, kuruluş ve birlikler, vergi daireleri ve Esnaf ve Sanatkâr Sicil Müdürlüğü sigortalı işe giriş bildirgesi düzenleyerek Kuruma vermekle yükümlüdür. 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde sayılanların bildirimleri en geç 15 gün, (4) numaralı alt bendinde sayılanların bildirimleri ise en geç bir ay içinde yapılır. Ayrıca 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde sayılanların kendileri tarafından da sigortalılık bildirimleri yapılabilir. 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilenlerin ise çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde tescil eden kuruluş tarafından Kuruma bildirilmesi zorunludur. Kurum bu bildirimlerden itibaren bir ay içinde tescili yapılan kişilere, sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin başladığını bildirir.

(Mülga dördüncü fıkra: 17/4/2008-5754/6 md.)

(Değişik beşinci fıkra: 17/4/2008-5754/6 md.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri çalıştıracak işverenler, bu kapsamda ilk defa veya tekrar çalıştırmaya başlattıkları kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıcından itibaren, onbeş gün içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdürler. Aynı kamu idaresinin farklı birimleri arasındaki naklen tayin ve görevlendirmelerde bildirim yapılmaz.

(Mülga altıncı fıkra: 17/4/2008-5754/6 md.)

Kamu idareleri ile bankalar, Kurumca sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, Kurumca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmek ve sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri, Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

Bu maddenin ikinci ve beşinci fıkraları hariç olmak üzere, diğer fıkralarında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen ilgililer hakkında. 102 nci madde hükümlerine göre idari para cezası uygulanır.

Sigortalı işe giriş bildirgesinin şekli ve içeriği, bildirgenin verilme yöntemleri ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmüne;

"İşyeri, işyerinin bildirilmesi, devri, intikali ve nakli" başlıklı 11.maddesinde; "İşyeri, sigortalı sayılanların maddî olan ve olmayan unsurlar ile birlikte işlerini yaptıkları yerlerdir.

İşyerinde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçlar da işyerinden sayılır.

İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte, Kuruma vermekle yükümlüdür. Şirket kuruluşu aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimleri Kuruma yapılmış sayılır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildirimi en geç on gün içinde Kuruma bildirmek zorundadır.

(…)

Bu maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında, 102 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca İdarî para cezası uygulanır. İdarî para cezası uygulanması, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesine engel teşkil etmez.

Alt işveren, asıl işverenin işyerinde çalıştırdığı sigortalıları, işverenle aralarında yaptıkları sözleşmenin ibrazı kaydıyla, Kurumdan alacağı özel bir numara ile asıl işverenin kayıtlı olduğu dosyadan bildirir.

İşyeri bildirgesinin verilmemesi veya geç verilmesi, bu Kanunda belirtilen hak ve yükümlülükleri ortadan kaldırmaz. İşyeri bildirgesinin şekli ve içeriği ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmüne;

Aynı Kanunun, 6728 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce, uyuşmazlığa konu eylemin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan "Prim belgeleri ve işyeri kayıtları" başlıklı 86.maddesinde; "İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

İşveren, işyeri sahipleri; işyeri defter, kayıt ve belgelerini ilgili olduğu yılı takip eden yıl başından başlamak üzere on yıl süreyle, kamu idareleri otuz yıl süreyle, tasfiye ve iflâs idaresi memurları ise görevleri süresince, saklamak ve Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilen memurlarınca istenilmesi halinde onbeş gün içinde ibraz etmek zorundadır.

İşverenin, sigortalıyı, 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesine göre başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devretmesi halinde, sigortalıyı devir alan, geçici iş ilişkisi süresine ilişkin birinci fıkrada belirtilen belgelerin aynı süre içinde işverene ait işyerinden Kuruma verilmesinden, işveren ile birlikte müteselsilen sorumludur.

Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların, otuz günden az çalıştıklarını ispatlayan belgelerin işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesine eklenmesi şarttır. (Değişik ikinci cümle: 13/2/2011-6111/40 md.) Kurumca belirlenen işyerlerinde bu şart aranmaz.

Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin aylık prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süre içinde Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelere ait aylık prim ve hizmet belgesi Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı primler, bu Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

(Mülga altıncı fıkra: 13/2/2011-6111/40 md.)

(Değişik yedinci fıkra: 17/4/2008-5754/50 md.) Kurumun denetim ve kontrol ile görev-lendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir. İşveren, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz, takibi durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz. Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 inci ve 89 uncu maddelerin prim borcuna ilişkin hükümleri uygulanır.

(Ek fıkra: 17/4/2008-5754/50 md.) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının, en fazla tespitin yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır.

Aylık prim ve hizmet belgesi işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içerisinde iş mahkemesine başvurarak, alacakları ilâm ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları dikkate alınır.

Sigortalının çalıştığı bir veya birden fazla işte, bu Kanunda yazılı şartları yerine getirmiş olmasına rağmen, kendisi için verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin işveren tarafından verilmediği veya verilen aylık prim ve hizmet belgesinde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği Kurumca tespit edilirse, hastalık ve analık sigortalarından gerekli ödemeler yapılır.

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır.

Kamu idarelerinde işyerinin özelliği nedeniyle prim belgelerinin farklı sürelerde verilme zamanını belirlemeye, Kurum yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar ile belgelerin içerik ve şekli, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmüne;

"Kurumca verilecek İdarî para cezaları" başlıklı 102.maddesinde; (Değişik: 17/4/2008- 5754/60 md.)

Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle diğer kanunlarda aşağıda belirtilen fiiller için idari para cezası öngörülmüş olsa dahi ayrıca bu Kanunun;

a) 1) 8 inci maddesinin birinci fıkrası ile 61 inci maddede belirtilen bildirgeyi, bu Kanunda belirtilen süre içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usûle uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu hâlde anılan ortamda göndermeyenler hakkında her bir sigortalı için asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.

2) 8 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen bildirgenin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

3) İşyeri esas alınmak suretiyle bildirgenin verilmediğine ilişkin; mahkemenin karar tarihinden, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarının tespit tarihinden, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarının rapor tarihinden, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi veya belgelerin Kuruma intikal tarihinden itibaren bir yıl içinde bu bendin (2) numaralı alt bendinde sayılan durumlardan biriyle tekrar bildirge verilmediğinin anlaşılması halinde, bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında bu defa her bir sigortalı için asgari ücretin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır.

b) 11 inci maddesinde belirtilen bildirgeyi, Kurumca belirlenen şekle ve usûle uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Kuruma vermeyenlere;

1-Kamu idareleri ile bilânço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katı tutarında,

2-Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında,

3-Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında,

idari para cezası uygulanır.

c) 86 nci maddesinin birinci fikrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri, Kurumca belirlenen şekilde ve usûlde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için;

1) Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında,

2) Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında,

3) Ek belgenin 86 nci maddenin beşinci fikrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında,

4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında,

idari para cezası uygulanır.

(...)

j) (Ek: 18/2/2009-5838/4 md.; Değişik: 1/3/2012-6283/3 md.) 9 uncu maddesinin birinci fikrasının (a) bendine göre sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama veya sona ermesine ilişkin bildirimi, süresi içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır.

(…)

İdarî para cezası uygulanması 8 inci, 9 uncu, 11 inci ve 86 ncı maddelerde belirtilen belgelerin

Kuruma verilmesi yükümlülüğünü kaldırmaz.

(…)

İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

(…)

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

İdarî para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlar.

İdarî para cezaları hakkında, bu Kanun ve 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır." hükmüne;

1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 6. Maddesinde ise; " Şehir, kasaba ve köy sınırları içindeki;

a) (Mülga: 25/4/2006 - 5490/71 md.)

b) Bu Kanunun ikinci maddesinde sayılanlar dışında kalan her çeşit ticaret ve sanat amacı güden iş yerlerinde çalışanlar ve buralarda her türlü barındırmalar için iş yerlerinin sorumlu işleticisi;

c) Öğrenci yurtları ve benzeri yerlerde çalışanlar ile bu yerlerde kalmakta olan öğrenciler için o yerin sorumlu işleticisi;

(Ek ibare: 25/4/2006 - 5490/72 md.) tarafından örneğine uygun kimlik belgesi doldurularak üç gün içinde genel kolluk örgütüne verilmesi zorunludur.

d) (Mülga: 25/4/2006 - 5490/71 md.)

Konutun değiştirilmesi veya (b) ve (c) bentlerinde sayılan konut, iş yeri ve yurtlarda çalışmakta veya barınmakta olanların ayrılmaları halinde de, yukarıdaki şekil ve süre içinde bildirim belgesi gereklidir.

(Değişik: 29/8/1996 - 4178/8 md.) Kimlik bildirimleri, mahalli kolluk örgütüne verilmeden evvel mahalle veya köy muhtarına onaylatılır." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; davacının Sakarya İli, Karapürçek İlçesi, Meşepınarı Köyünde, kahvehane işletmeciliği yaptığı, Karapürçek İlçe Jandarma Komutanlığının Sakarya Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğüne hitaplı 10.04.2012 gün ve 340-12 sayılı yazısında, 1774 sayılı Kanuna göre sorumluluk sahasında bulunan iş yerlerindeki çalışanlara ait kimlik bilgilerinin gönderildiğinin belirtildiği, bu yazıya ekli listede R.G.'in Meşepınarı Köyü Kahvehanesinde İşçi olduğunun görüldüğü; bunun üzerine, işyerinde çalıştırılan işçinin işe giriş bildirgesinin, işten ayrılış bildirgesinin, işyeri bildirgesinin ve aylık prim ve hizmet belgelerinin süresi içerisine kuruma verilmediğinden bahisle 11.01.2013 tarih, 690.353 sayılı işlemle toplam 6.293,00.TL.-TL idari para cezası ile tecziyesine karar verildiği, bu işlemin tebliği üzerine davacı tarafından itiraz edildiği, itirazın 01.02.2013 tarih ve 557 sayılı Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Akyazı Sosyal Güvenlik Merkezi kararı ile reddedildiği, bu kararın tebellüğü üzerine 6.293,00 TL idari para cezası ile tecziye edilmesine ilişkin 11.01.2013 tarih, 690.353 sayılı işlemin ve itirazın reddine dair 1.2.2013 tarih ve 557 sayılı Sakarya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Akyazı Sosyal Güvenlik Merkezi kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı; Sakarya 1.İdare Mahkemesince, 26.5.2014 gün ve E:2013/208, K:2014/626 sayı ile, davacının, R.G. adlı işçinin sigortasız olarak çalıştırıldığının sabit olduğu, sübuta eren mevzuata aykırılıklara istinaden davacının idari para cezası

ile tecziye edilmesine ilişkin işlemde ve işleme yapılan itirazın reddine ilişkin kararda hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği; bu karara yapılan itiraz üzerine Sakarya Bölge İdare Mahkemesince,20.1.2015 gün ve E:2014/2398, K:2015/103 sayı ile, R.G. isimli şahsın, davacının işyerinde çalıştırıldığına ilişkin davalı idarenin yeterli nitelikte somut ve net bir tespit yapamadığı, bu nedenle idari para cezası uygulanmasına ilişkin kararın yasal dayanaktan yoksun olduğuna hükmedilerek işlemin iptal edildiği; davacı vekilinin, davalı Kurumun müvekkilinin işlettiği kahvehanede sigortasız işçi çalıştırdığı gerekçesiyle düzenlediği 2013/026613, 026614, 026615 ve 026616 no.lu ödeme emirlerinin iptali ve Kuruma borçlu olmadığının tespitine karar verilmesi ve müvekkiline ait Köy Kahvesi işyerinde (kurum tespitinin aksine) R.G. isimli kişinin çalışmadığının tespiti ve davalı kurumca re'sen R.G. ile ilgili yapılmış olan işyeri tescil, işe giriş tescil işlemlerinin ve prim tahakkuk işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde iki ayrı dava açtığı, birleştirilen bu davaların sonucunda Sakarya İş Mahkemesince, 13.2.2014 gün ve E:2013/256, K:2014/128 sayı ile, dahili davalı R.G.'in davacıya ait işyerinde çalıştığı sonucuna varıldığından Kurum tarafından yapılan işlemin doğru olduğu; birleştirilen dosyaya konu edilen bu olayla ilgili prim borçları için ödeme emri gönderilmesinin de hukuka uygun olduğu gerekçesiyle, davanın ve birleştirilen dosyadaki davanın reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Mevzuat hükümleri, somut olay, dosyalardaki bilgi ve belgeler bir bütün olarak irdelendiğinde; adli yargı dosyasındaki ifadelerde, davacının, E.A.ve Ş.G.isimli kişilerin ifadelerinde R.G.'in davacının işlettiği kahvehanede çalışmadığını beyan ettiği; R.G.'in de aynı yönde beyanda bulunduğu, denetim tarihinde düzenlenen tutanak altında imzası bulunan Jandarma Çavuş ErmanKurd isimli kişinin R.G.'in kahvehanede çalıştığını beyan ettiği, 11/11/2013 tarihli tutanak eki olan 04/03/2012 tarihli, Çalışanlara Ait Bildirme Belgesi Form 2'nin çalışan kısmında, çay satış elemanı olarak R.G.'in isminin, işyeri sahibi olarak da davacının isminin yer ,aldığı ve bu belgenin Köy muhtarı Ş.G.ile davacı tarafından imzalandığı görülmüştür. Bu, bağlamda, her ne kadar Ş.G.askerlere güvenip R.G.'in davacıya ait işyerinde çalıştığının tespitine ilişkin belgeyi okumadan imzaladığını beyan etmiş ise de, resmi görevi bulunan köy muhtarının görevi gereği imzalaması gereken bir belgeyi okumadan imzalamayacağı kanaatine varılmış olup; gerek köy muhtarı olan tanığın ve davacının, R.G.'in bu işyerinde çalıştığı yolunda düzenlenen belgeyi ihtirazi kayıtsız imzalamış olmaları, gerekse R.G.'in beyanı ile talimatla dinlenen tanığın ifadesi birlikte değerlendirildiğinde, R.G. isimli şahsın davacıya ait işyerinde çalıştığı; dolayısıyla davalı idare tarafından tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu durumda; Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 20/01/2015 gün ve E:2014/2398, K:2015/103 sayılı hukuka aykırı bulunan kararının kaldırılmasına; Sakarya İş Mahkemesinin 13/02/2014 gün ve E:2013/256, K:2014/128 sayılı hukuka uygun kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1-Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 20/01/2015 gün ve E:2014/2398, K:2015/103 sayılı hukuka aykırı bulunan kararının KALDIRILMASINA,

2-Sakarya İş Mahkemesinin 13/02/2014 gün ve E:2013/256, K:2014/128 sayılı hukuka uygun kararının BENİMSENMESİNE,

3-Bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE, 25.9.2017 gününde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARA karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Ali ÇOLAK	Ahmet Tevfik ERGİNBAY	Suna TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali ÖĞÜŞ	Süleyman Hilmi AYDIN	Turgay Tuncay VARLI